

(12)

BREVET DE INVENȚIE

(21) Nr. cerere: **a 2017 00697**

(22) Data de depozit: **21/09/2017**

(45) Data publicării mențiunii acordării brevetului: **28/06/2024** BOPI nr. **6/2024**

(41) Data publicării cererii:
30/03/2018 BOPI nr. **3/2018**

(73) Titular:
• **INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU FIZICA MATERIALELOR, STR. ATOMIȘTILOR NR. 105 BIS CP. MG 7, MĂGURELE, IF, RO;**
• **UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE POLITEHNICA BUCUREȘTI, SPLAIUL INDEPENDENȚEI NR.313, SECTOR 6, BUCUREȘTI, B, RO;**
• **INTERNET S.R.L., STR.COMANA NR.21, SECTOR 1, BUCUREȘTI, B, RO**

(72) Inventatori:
• **PINTILIE LUCIAN, STR.ALUNIȘ, NR.10, MĂGURELE, IF, RO;**
• **PINTILIE IOANA, STR. ALUNIȘ NR. 10, MĂGURELE, IF, RO;**
• **BOTEA MIHAELA, STR.BUJORILOR, NR.5, BL.B21, SC.2, ET.2, AP.20, MĂGURELE, IF, RO;**

• **IUGA ALIN, STR. PICTOR GRIGORESCU, NR 12, HUNEDOARA, HD, RO;**
• **CIOCA MIHAI, ALEEA CIUCEA NR. 5, BL. P20, SC. 3, ET. 3, AP. 37, SECTOR 3, BUCUREȘTI, B, RO;**
• **IANCULESCU CARMEN ADELINA, STR. ODOBEȘTI NR. 5, BL. Z1, SC. 1, ET. 3, AP. 14, SECTOR 3, BUCUREȘTI, B, RO;**
• **OFRIM DRAGOȘ VASILE, ALEEA ISTRU, NR.1, BL. P2, SC. 4, ET.3, APT.38, SECTOR 6, BUCUREȘTI, B, RO;**
• **OFRIM BOGDAN ALEXANDRU, ALEEA ISTRU, NR. 1, BL.P2, SC.4, ET.3, APT. 38, SECTOR 6, BUCUREȘTI, B, RO;**
• **OFRIM DRAGOȘ MIHAI, ALEEA ISTRU, NR.1, BL.P2, SC.4, ET.3, AP.38, SECTOR 6, BUCUREȘTI, B, RO**

(56) Documente din stadiul tehnicii:
US 6340816 B1; JP 2010226121 A

(54) **DETECTOR PIROELECTRIC PE BAZĂ DE CERAMICĂ CU GRADIENT PLANAR DE CONCENTRAȚIE, ȘI AMPLIFICATOR UNIVERSAL DE SEMNAL PIROELECTRIC PENTRU MODUL DE LUCRU ÎN TENSIUNE**

RO 132446 B1

1   Invenția se referă la un detector piroelectric pentru modul de lucru în tensiune, cu
2   capacitor și un pre-amplificator și la o metodă de obținere a capacitorului cu gradient planar
3   de concentrație din componenta detectorului piroelectric, folosite în domeniul larg de
4   temperaturi de funcționare.

5   Detectia piroelectrică se bazează pe variația cu temperatură a polarizării spontane
6   existente în materiale piroelectrice. Viteza de variație a polarizării cu temperatura poartă
7   numele de coeficient piroelectric p . O altă mărime importantă pentru materialele piroelectrice
8   este permitivitatea dielectrică L sau constanta dielectrică statică ϵ_s definită ca raportul între
9   permitivitatea dielectrică a materialului ϵ și permitivitatea dielectrică a vidului ϵ_0 ($\epsilon_s = \epsilon/\epsilon_0$).
10   Raportul între coeficientul piroelectric p și constanta dielectrică statică ϵ_s este o mărime
11   importantă în selecția materialelor pentru detectia piroelectrică. Cu cât valoarea raportului
12   p/ϵ_s este mai mare cu atât semnalul piroelectric va fi mai mare.

13   O metodă prin care valoarea raportului p/ϵ_s poate fi crescută constă în producerea
14   unui gradient de concentrație în materialul piroelectric. Exemplele existente în literatură se
15   referă la posibilitatea obținerii de gradienti de concentrație pe o direcție perpendiculară pe
16   suprafețele plachetei piroelectrice (exemple de referințe în **Applied Physics Letters 73,**
17   **2838 (1998)**, **Applied Physics Letters 84, 1162 (2004)**, **Journal of Applied Physics 95,**
18   **2665 (2004)**, **Applied Physics Letters 86, 221922 (2005)**, **Applied Physics Letters 86,**
19   **092903 (2005)**, **patent US 5386120-A**). Gradientul de concentrație poate fi obținut în
20   materiale care sunt soluții solide de alte două materiale piroelectrice, cum ar fi și nu numai
21   (Ba, Sr)TiO₃ (prescurtat BST) în care conținutul de Sr variază în grosimea plachetei
22   ceramice.

23   Ceramica piroelectrică cu gradient de concentrație este utilizată apoi pentru cons-
24   trucția de detectori piroelectrice, după ce se depun electrozi metalici pe fețele opuse ale
25   plachetei astfel încât gradientul de concentrație este perpendicular pe suprafețele cu
26   electrozi. Ceramica cu electrozi este un capacitor ce joacă rolul de element activ în detectia
27   piroelectrică. Semnalul generat de acesta atunci când suferă o variație de temperatură,
28   produse printre altele de expunere la radiație termică sau infraroșie (IR), este preluat și
29   amplificat. O soluție de pre-amplificare este bazată pe utilizarea unui tranzistor cu efect de
30   câmp (FET-field effect transistor), modul de lucru în acest caz purtând numele de mod de
31   lucru în tensiune (vezi o referință în cartea „*Pyroelectric detectors*” publicată de editura SPIE
32   în 2013, sau nota tehnică ELTECdata# 100 „*Introduction to Infrared Pyroelectric Detectors*”).
33   Semnalul din sursa FET-ului poate fi apoi amplificat cu circuite uzuale de amplificare.

34   Soluțiile prezentate mai sus privind ceramicile cu gradient perpendicular de
35   concentrație și circuite normale de amplificare pentru modul de lucru în tensiune nu au
36   produs însă rezultatele scontate, ele nefiind disponibile pe piață din cauza faptului că nu s-a
37   obținut o îmbunătățire semnificativă și reproductibilă a semnalului piroelectric pe un domeniu
38   larg de temperaturi de operare pentru elementul activ piroelectric.

39   Problema tehnică pe care o rezolvă invenția este aceea de a răspunde necesității de
40   a formula materiale cu răspuns piroelectric îmbunătățit pe un domeniu larg de temperaturi
41   de funcționare.

42   Detector piroelectric pentru modul de lucru în tensiune este compus dintr-un capacitor
43   și un pre-amplificator format dintr-un tranzistor FET și o rezistență de sarcină de pe care se
44   culege semnalul generat de capacitorul ce conține un electrod superior și un electrod inferior,
45   conform invenției, capacitorul are între electrozii o plachetă ceramică cu proprietăți
46   piroelectrice compusă din trei straturi de BST cu concentrații diferite de Sr respectiv 30%,
47   35% și 40%, dispuse astfel încât gradientul de concentrație rezultat să fie paralel cu cei doi
48   electrozi.

RO 132446 B1

Metoda de obținere a capacitorului cu gradient planar de concentrație ce conține 3 plachete ceramice mono-fazice de tip BST, obținute conform rețetelor existente în literatură, conform invenției, cele 3 plachete ceramice mono-fazice de tip BST cu concentrații diferite de Sr, respectiv 30%, 35% și 40%, sunt așezate una peste alta în ordine crescătoare sau descrescătoare a concentrației de Sr, după care se sinterizează împreună la 1400°C timp de 8 h, placheta obținută are gradient perpendicular de concentrație, după care pentru a obține gradient planar se taie placheta perpendicular pe suprafață și se obține o felie care se întoarce cu 90° astfel încât toate straturile componente sunt vizibile pe suprafață, după care pe ambele fețe ale plachetei ceramice se depun electrozii.

Avantajele invenției în raport cu alte invenții sau raportări anterioare similare sunt următoarele:

- elementul activ este o ceramică cu gradient de planar de concentrație, deci cu gradient de concentrație paralele cu suprafețele pe care sunt depuși electrozii, și nu perpendicular pe suprafețele cu electrozi ca în cazul altor invenții sau raportări anterioare. Gradientul planar asigură generarea simultană de semnal piroelectric de la toate straturile componente ale plachetei ceramice, spre deosebire de cazul gradientului perpendicular în care nu toate straturile componente generează semnal piroelectric din cauza variației neuniforme de temperatură pe grosimea ceramicii;

- un amplificator universal de semnal în sensul că în loc de o intrare are două intrări, una cu pre-amplificator pe bază de FET și alta direct în etajul de amplificare. Intrarea dublă de semnal la etajul de amplificare face posibilă utilizarea atât a detectorilor piroelectrici care au deja inclus pre-amplificatorul cu FET în construcție cât și celor care conțin doar elementul activ piroelectric fără pre-amplificator cu FET.

Invenția este descrisă în continuare în legătură cu fig. 1...5 care reprezintă:

- fig. 1, placheta ceramică cu gradient planar de concentrație;
- fig. 2, dependența de frecvență a semnalului piroelectric înainte de amplificare;
- fig. 3, dependența de temperatură a raportului p/ε_s înainte de amplificare;
- fig. 4, schema amplificatorului universal de semnal cu două intrări;
- fig. 5, forma semnalului piroelectric după amplificare, vizualizată pe osciloscop.

Ceramica cu gradient planar de concentrație se obține în modul descris mai jos și prezentat schematic în fig. 1. Ceramica cu gradient planar de concentrație se poate obține de exemplu, fără a se limita la aceasta, prin sinterizarea simultană a mai multor plachete ceramice cu compoziție unitară mono-fazică. Materialul ales este, fără a se limita la acesta, BST. Plachetele mono-fazice se pot obține prin amestecarea pulberilor de oxizi ai metalelor componente, în cazul de față BaO, SrO și TiO₂, măcinare, urmată de calcinare, spre exemplu la 900°C timp de 2 h, formare la rece a discului ceramic și sinterizarea discului ceramic, spre exemplu la 1400°C timp de 4 h. Placheta ceramică cu gradient planar de concentrație se obține astfel: se produc plachete ceramice de material BST cu conținut diferit de Sr, în cazul de față dar fără a se limita la acesta, 30%, 35% și 40%; plachetele ceramice mono-fazice (mono-compoziție) se așează una peste alta în ordine crescătoare sau descrescătoare a concentrației de Sr și se sinterizează împreună, de exemplu la 1400°C timp de 8 h, dar alte condiții de tratament sunt posibile (a se vedea fig. 1, partea stângă, care reprezintă cele 3 plachete mono-fazice sinterizate una peste alta în ordine crescătoare sau descrescătoare a concentrației de Sr); placheta obținută are gradient perpendicular de concentrație, pentru a se obține gradient planar se taie placheta perpendicular pe suprafață și se obține o felie care se întoarce cu 90° astfel încât toate straturile componente sunt vizibile pe suprafață iar gradientul de concentrație devine paralele cu suprafața, deci planar (a se vedea fig. 1 partea dreaptă, care prezintă placheta ceramică cu gradient planar de concentrație).

RO 132446 B1

1 Înainte de conectarea la etajul de aplicare prezentat în fig. 4, au fost efectuate
2 măsurători cu frecvență și cu temperatură. În fig. 2 este prezentată dependența de frecvență
3 a semnalului piroelectric generat de placheta ceramică cu gradient planar de concentrație
4 atunci când a fost iluminată cu un fascicul IR de la o diodă laser cu lungimea de undă de
5 800 nm și puterea de 25 mW. Măsurătoarea a fost efectuată fără etaj de pre-amplificare pe
6 bază de FET, conectând capacitorul piroelectric la intrarea unui amplificator lock-in. În fig. 3
7 este prezentată dependența de temperatură a raportului p/ϵ_s . Au fost efectuate separat
8 măsurători de curent piroelectric cu rata constantă de încălzire, din care a fost calculat
9 coeficientul piroelectric p , și măsurători de capacitate cu temperatura din care s-a calculat
10 valoarea pentru ϵ_s . Din fig. 3 se constată că raportul p/ϵ_s pentru ceramica cu gradient planar
11 de concentrație are o valoare ce nu variază decât cu 10-12% pe domeniul de temperatură
12 între 10 și 30°C, și cu cel mult 35% pe domeniul de temperatură între 5 și 40°C. Valoarea p/ϵ_s
13 la temperatura camerei este de circa $11 \times 10^{-3} \text{ C/m}^2\text{K}$ comparativ cu valori cuprinse între $2 \times$
14 $10^{-3} \text{ C/m}^2\text{K}$ și $5 \times 10^{-3} \text{ C/m}^2\text{K}$ pentru plachetele mono-fazice componente.

15 Ceramica cu gradient planar de concentrație este apoi utilizată pentru obținerea
16 capacitorului care constituie elementul activ al detectorului piroelectric. Pentru aceasta, pe
17 ambele fețe ale plachetei ceramice cu gradient planar de concentrație se depun de exemplu,
18 fără a se limita la aceasta, electrozi din pastă de argint. Ceramica este apoi polată prin
19 aplicarea unei tensiuni directe a cărei valoare variază în funcție de grosimea plachetei
20 ceramice, fiind în domeniul 500-1000 V. În felul acesta se obține o polarizare perpendiculară
21 pe suprafețele cu electrozi în toate straturile componente ale ceramicii cu gradient planar de
22 concentrație. Capacitorul astfel obținut și polat este apoi utilizat pentru a produce un detector
23 piroelectric, acesta fiind format dintr-un suport metalic pe care este lipit cu pastă de argint
24 capacitorul pe bază de ceramică cu gradient planar de concentrație, și firele atașate la cele
25 două fețe acoperite cu electrozi metalici ale capacitorului, fire cu care se culege semnalul
26 piroelectric produs de către capacitorul ce constituie elementul activ al detectorului
27 piroelectric. Construcția detectorului piroelectric pentru modul de lucru în tensiune este
28 completată prin atașarea unui tranzistor cu efect de câmp pe bază de joncțiuni (J-FET) și a
29 unei rezistențe de sarcină de pe care se culege semnalul ce va fi introdus în intrarea
30 amplificatorului universal. Tehnic, capacitorul piroelectric este montat în poarta J-FET, pe
31 dreapta se aplică tensiunea de lucru, iar între sursă și masă se leagă existența de sarcină,
32 similar prezentării din nota ELTECdata#100 „*Introduction to Infrared Pyroelectric Detectors*”.
33 Amplificatorul universal de semnal cuplat la detectorul piroelectric care are ca element activ
34 ceramică cu gradient planar de concentrație se obține pe un cablaj imprimat, utilizând
35 componente electronice pasive și active de uz comercial. Noutatea constă în faptul că există
36 2 etaje de intrare: unul cu pre-amplificator pe bază de FET, pentru detectori piroelectrici care
37 au numai elementul ceramic activ; unul fără pre-amplificator pe bază de FET, pentru
38 detectori piroelectrici care au inclusă partea de pre-amplificare în corpul detectorului, cum
39 este cazul detectorilor comerciali pentru lucrul în tensiune dar și al detectorului pe bază de
40 ceramică cu gradient planar de concentrație descris mai sus. Detectorul piroelectric se
41 conectează prin firele de ieșire la una din intrările amplificatorului universal de semnal
42 prezentat în fig. 4, în cazul de față la intrarea fără pre-amplificator pe bază de FET, acesta
43 fiind inclus în corpul detectorului. Semnalul piroelectric obținut de la ieșirea amplificatorului
44 universal de semnal este prezentat în fig. 5. Iluminarea s-a făcut cu aceeași sursă IR
45 prezentată mai sus, amplificarea fiind de 100 ori.

46 Detectorul piroelectric pe bază de ceramică cu gradient planar de concentrație și
47 amplificatorul universal de semnal piroelectric pentru modul de lucru în tensiune prezintă o
48 soluție simplă și ușor de implementat pentru obținerea unor caracteristici piroelectrice
49 îmbunătățite pe un domeniu semnificativ de temperaturi în jurul temperaturii camerei.

RO 132446 B1

Revendicări

1. Detector piroelectric pentru modul de lucru în tensiune cu capacitor și un pre-amplificator format dintr-un tranzistor FET și o rezistență de sarcină de pe care se culege semnalul generat de capacitorul ce conține un electrod superior și un electrod inferior, **caracterizat prin aceea că**, menționatul capacitor are între electrozi o plachetă ceramică cu proprietăți piroelectrice compusă din trei straturi de BST cu concentrații diferite de Sr respectiv 30%, 35% și 40%, dispuse astfel încât gradientul de concentrație rezultat să fie paralel cu cei doi electrozi.
2. Metodă de obținere a capacitorului cu gradient planar de concentrație din componenta detectorului piroelectric de la revendicarea 1, **caracterizată prin aceea că**, cele 3 plachete ceramice mono-fazice de tip BST cu concentrații diferite de Sr, respectiv 30%, 35% și 40%, sunt așezate una peste alta în ordine crescătoare sau descrescătoare a concentrației de Sr, după care se sinterizează împreună la 1400°C timp de 8 h, placheta obținută având gradient perpendicular de concentrație, după care, pentru a obține gradient planar, se taie placheta perpendicular pe suprafață și se obține o felie care se întoarce cu 90° astfel încât toate straturile componente sunt vizibile pe suprafață, după care pe ambele fețe ale plachetei ceramice se depun electrozii.

(51) Int.Cl.

G01J 5/12 (2006.01);

C04B 35/46 (2006.01)

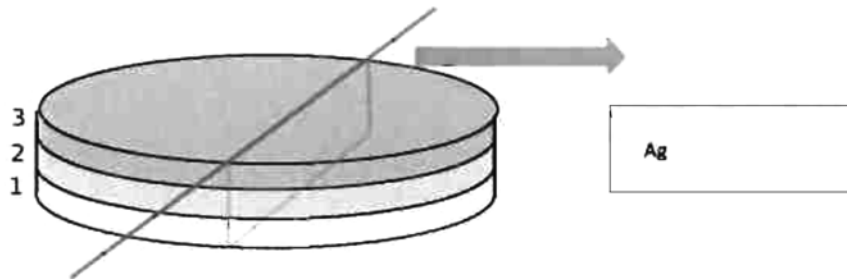

Fig. 1

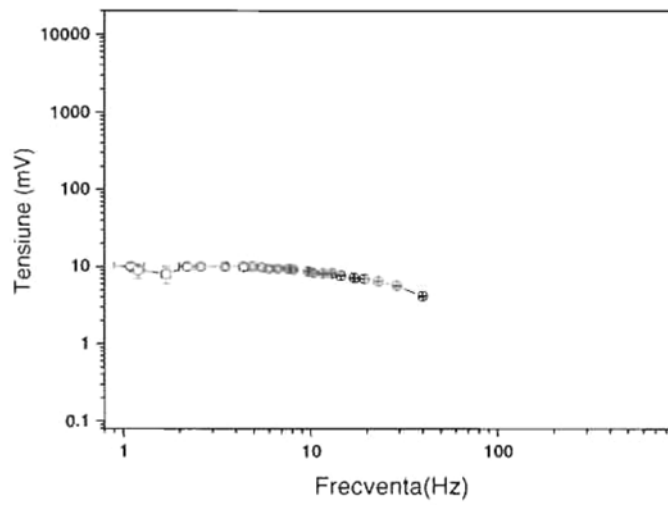

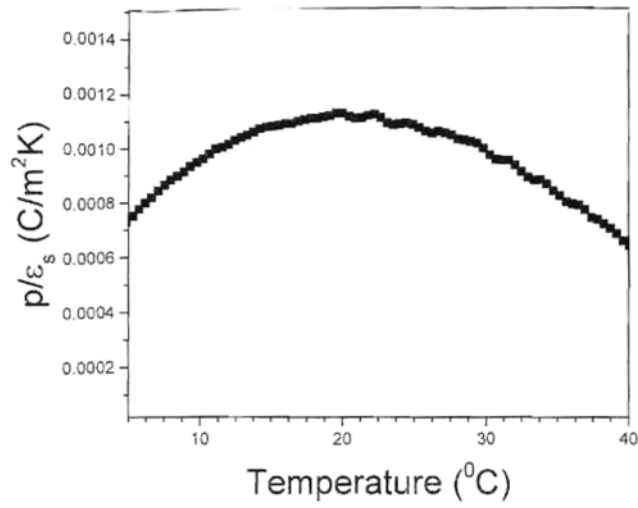
Fig. 2

RO 132446 B1

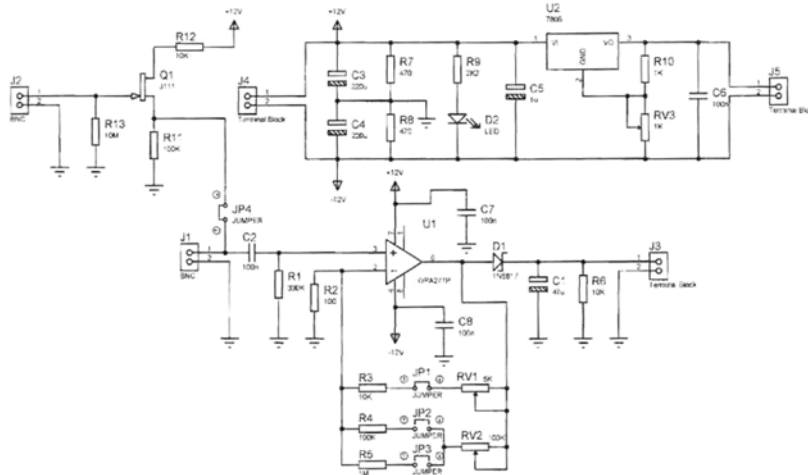
(51) Int.Cl.

G01J 5/12 (2006.01),

C04B 35/46 (2006.01)

Fig. 3

Fig. 4

(51) Int.Cl.

G01J 5/12 (2006.01);

C04B 35/46 (2006.01)

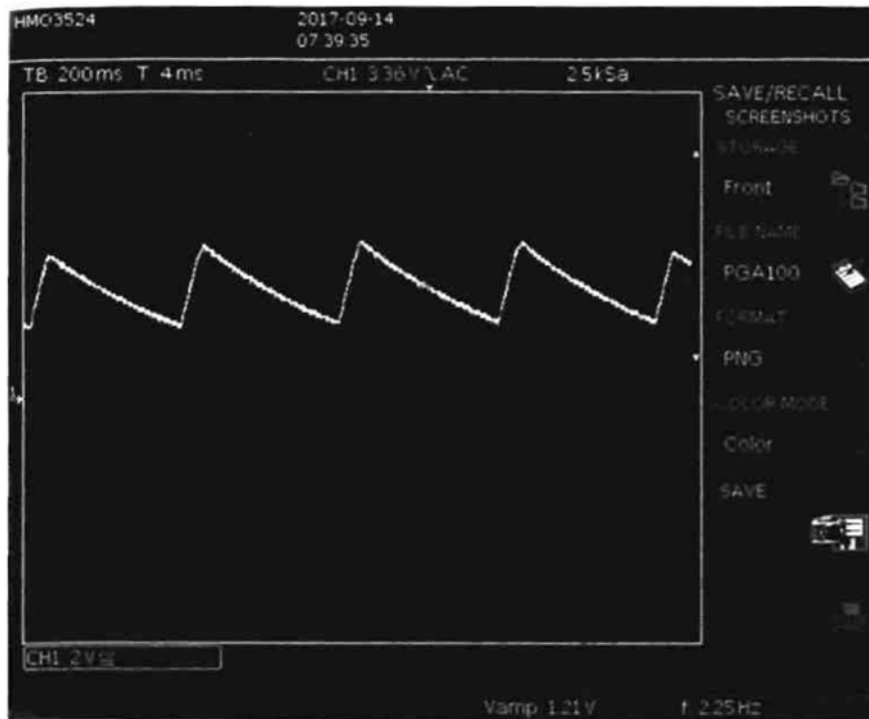

Fig. 5

Editare și tehnoredactare computerizată - OSIM
Tipărit la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
sub comanda nr. 235/2024